

Tehy ry

25.2.2020

Sosiaali- ja terveysministeriö
kirjaamo@stm.fi

Tehyn lausunto Uusimaa-PKS-Helsinki sote-erillisselvityksen loppuraportti VN/8868/2019

Tausta

Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman mukaisesti hallitus päätti selvittää Uudenmaan, pääkaupunkiseudun tai Helsingin sote-erillisselvitystä yhdessä alueen kaupunkien ja kuntien kanssa. Selvityksessä tarkasteltiin mahdollisen erillisselvityksen perusteluja, reunaehdot ja toteutuksen vaihtoehtoja. Tarkasteltavia malleja olivat Uudenmaan kuntien esittämä neljän vapaaehtoisen kuntayhtymän ja Helsingin kaupungin muodostama vaihtoehto, lakisääteiset kuntayhtymät, Uudenmaan jako useampaan itsehallinnolliseen alueeseen sekä Uusimaa yhtenä maakuntana, jonka alla toimisi useampi sote-tuotantoalue aluelautakuntamallin mukaisesti. Uusimaa-PKS-Helsinki sote-erillisselvityksen ohjausryhmä esittää yhteisen jatkovalmistelun pohjaksi itsehallinnollisiin alueisiin ja koko Uudenmaan maakunnan kattavaan HUSiin pohjautuvaa mallia.

Tehyn lausunto loppuraportista

Tehyn näkemyksen mukaan loppuraportissa on huomioitu riittävässä määrin alueen erityispiirteet. Raportissa on kuvattu alueen väestömäärän, väestökasvuennusteen ja vieraskielisten muuta Suomea huomattavasti poikkeava määrä. Palvelutarpeen tarkastelussa on korostettu erityisesti asunnottomuutta, paperittomuutta, vieraskielisen väestön ja maahanmuuttajien suurta määrää, mitä pidämme tärkeänä alueen erityispiirteinä. Raportissa on huomioitu, että olemassa olevan palvelujärjestelmän vahvuus tulee hyödyntää hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen hyte-palveluissa. Raportissa ei mainita, mutta Tehy korostaa sosiaali- ja terveysalan koulutetun hoitohenkilökunnan saatavuuden ja erityisosaamisen varmistamisen.

Esitetty ratkaisumalli mahdollistaa mielestämme palvelujen saatavuuden, laadun sekä asiakas- ja potilasturvallisuuden Uudellamaalla yhden alueellisen järjestäjän mallia paremmin. Malli mahdollistaa integraation parantamisen soten ja kunnan palvelujen välillä. Vaikka itsehallinnollisilla alueilla olisi esitettyssä mallissa myös yleinen ja ensisijainen sote-järjestämisvastuu, HUS:lla olisi toissijainen järjestämisvastuu erikoissairaanhoidon palveluista. Itsehallinnolliset alueet eivät voisi järjestää niitä erikoissairaanhoidon palveluja, jotka on keskitetty lainsäädännöllä HUS:lle, mutta heillä olisi mahdollisuus järjestää niin halutessaan sen ulkopuolelle jätettyjä erikoissairaanhoidon palveluita. Näkemyksemme mukaan vastuu erikoissairaanhoidon järjestämisestä edellyttää selkeää määrittelyä niin että palvelut eivät hajaannu liikaa. Tämä on myös erityisosaamisen turvaamiseen näkökulmasta tärkeää.

Tehy pitää hyvänä, että perus- ja erikoistason sosiaali- ja terveyspalvelujen toiminnallisen integraation erillisselvitys toteutettaisiin järjestämissopimuksen avulla, johon osapuolien tulisi sitoutua. Pidämme tärkeänä, että palveluverkon päällekkäisyydet ovat hallinnassa. Palvelujen yhteensovittaminen tulee varmistaa uudistuksen edetessä.

Yhteenveto ja muuta huomioitavaa

Tehyn näkemyksen mukaan Uudenmaan-Pääkaupunkiseudun ja Helsingin sotea voidaan edistää itsehallinnollisiin alueisiin ja koko Uudenmaan maakunnan kattavaan HUSiin pohjautuvaan malliin pohjautuen. Näemme tärkeänä, että sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisratkaisu saadaan toteutettua.

Sote-palvelujen järjestämisen ja tuottamisen tulee perustua yhtenäiseen tietopohjaan alueen väestöstä, sairastuvuudesta ja palvelujen tarpeesta. Nämä mainitut asiat tulevat esiin erillISRatkaisun loppuraportissa. Olemassa olevasta toimivasta palvelujärjestelmästä tulee pitää kiinni esim. päivystystoiminta ja varautuminen kriisitilanteisiin.

Esitetyssä itsehallinnollisiin alueisiin ja koko Uudenmaan maakunnan kattavaan HUSiin pohjautuvassa, kuten koko Soten kokonaisratkaisussa, tulee peruspalvelujen vahvistamisessa ja ennalta ehkäisevissä palveluissa poistaa päällekkäisyyksiä sekä hyödyntää monialaista yhteistyötä. Sairaanhoidajien-, fysioterapeuttien ja suuhygienistien vastaanottojen lisääminen on osa tätä kokonaisuutta.

Sosiaali- ja terveyspalvelut tulee tuottaa asiakaslähtöisesti, kustannustehokkaasti, koulutetun hoitohenkilöstön osaamista hyödyntäen ja työnjakoa uudistaen. Henkilöstön on oltava mukana toimintatapojen ja työnjaon kehittämisessä uudistuksen eri vaiheissa. Alan ammattilaisten mahdollisuus jatkuvaan oppimiseen ja kehittymiseen työuran eri vaiheissa on turvattava. Palvelujen tuottaminen monituottajamallilla ei saa vaarantaa alan pitkäjänteistä terveystieteellistä koulutus-, kehittämis- ja tutkimustoimintaa.

Tehy edellyttää, että riittävät johtamisen ja esimiestyön resurssit on varmistettava kaikilla itsehallinnollisten alueiden organisaation ja HUS:n tasoilla. Lähiesimiestyöllä on merkittävä rooli muutoksen toteutuksessa yhdessä henkilöstön kanssa. Hoitotyön johtajien ja lähiesimiesten tehtäviä ei voi enää vähentää.

Henkilöstön edustajilla on merkittävä rooli muutoksen hallinnassa ja työpaikkojen yhteistoiminnassa myös ratkaisussa esitetyssä itsehallinnollisiin alueisiin ja koko Uudenmaan maakunnan kattavassa HUSiin pohjautuvaa mallissa. Henkilöstön edustajien riittävä ajankäyttö on turvattava ja heillä tulee olla mahdollisuus olla mukana toimintatapojen ja työnjaon kehittämisen eri vaiheissa. Vain siten voidaan yhteistoiminnan mukaisesti saavuttaa hyvä lopputulos ja sitouttaa henkilöstö osaksi muutosta.

Helsinki 25.2.2020

Millariikka Rytönen
puheenjohtaja
Tehy ry

Kirsi Sillanpää
johtaja
Tehy ry

Lisätietoja: johtaja Kirsi Sillanpää, puh. 040 820 7848 kirsi.sillanpaa@tehy.fi ja
vs. johtaja Sari Viinikainen, puh. 040 779 3637 sari.viinikainen@tehy.fi